Ч. 252 (14.149). Львів, субота 21. вересня 1935. Ґолосима oplata oplacona ryczaltem. Рік LVI.

ДІЛО

ВИХОДИТЬ ЩОДНЯ РАНО

РЕДАКЦІЯ І АДМІНІСТРАЦІЯ: Львів, Ринок ч. 10, II. пов. — Конто почт. щадн. 504.060. 143.322. — Адреса для телеграм: „Діло", Львів. — Головний Редактор приймає від 11—12 год. перед полуднем. — Рукописів не звертається.

ПЕРЕДПЛАТА В КРАЮ: Місячно 5·00 зол. Чвертьрічно 15·00 „ Піврічно 30·00 „ Річно 60·00 „ ЗА ГРАНИЦЕЮ: В Америці 1 долар, Франції, Голяндії, Бельгії 20 фр. фр., Чехословаччині 30 ч. к. — в усіх прочих краях по 7·50 зол.

Телеф. Редакції: 29-41. „ Друкарні: 29-86. В СПРАВІ ОГОЛОШЕНЬ ЗВЕРТАТИСЯ ДО АДМІНІСТРАЦІЇ. ЦІНА ОДНОГО ПРИМІРНИКА 20 сот.

Гості Чехословацької Хліборобської Академії у Львові.

Дня 17. вересня ц. р. загостили до Львова у своїй довшій подорожі по Европі начальник відділу сільсько-господарської політики Чехословацької Хліборобської Академії в Празі інж. д-р *Фр. Лом* та співробітник цьогож відділу інж. д-р *Кость Осауленко*, щоби ближче зазнайомитися з аграрними відносинами українських земель.

Чехословацька Хліборобська Академія є єдиною вільною славянською академією хліборобських наук, з якої праці і наші провідники хліборобських установ чимало користають та з нею співпрацюють.

Гості познайомилися зразу з агрономічною працею „Сільського Господаря" і його осятами, а дальше з працею „Маслосоюзу" та з його уладженням, зокрема з працею самої молочарської кооперації у напрямку покращання рентовности наших господарств.

Потім гості виїхали у Яворівщину, де в товаристві директора „Сіл. Господаря" д-ра Е. Храплнвого і директорів „Маслосоюзу" інж. А. Палія й А. Мудрика оглянули Районову Молочарню. Дальше оглянули філію „Сіль. Господаря", „Просвіти", читальню, кооп. пекарню, Повітову Торгов. С-ку, гімназію „Р. Школи" бурсу і музей. Звідти поїхали до села Шкло де зацікавились умовинами життя і праці наших селян.

Чергового дня відвідали гості з делеґатом „Сіл. Господаря" Стрий, де цікавились Повіт. Союзом Кооператив і школою „Маслосоюзу". Дня 19. вересня ц. р. оглянули села Черницю та Пісочну, зокрема хліборобський ліцей, де гостив їх директор ліцею д-р М. Холевчук. Звідти виїхали гості на Волинь, щоб оглянути життя тамошніх хліборобів.

Побут представників найвищої наукової хліборобської установи Чехословаччини у нас закріпить напевно ще більше ті звязки, які вже раніше завязались між представниками хліборобів обох народів.

Злучені Держави й італійсько-абісинський конфлікт.

НЮ ЙОРК, 20. 9. ПАТ. Комісія справ контролі зброї, в якій працюють під проводом Гуля секретарі війни, маринарки, скарбу і торговлі, має на меті устійнити список родів зброї, які згідно з законом про невтральність, негайно після вибуху війни заборонять вивозити.

ВАШИНГТОН, 20. 9. ПАТ. Державний секретар Гул скликав на найближчий вівторок комісію справ контролі зброї, щоб устійнити програму контролі уряду над фабриками, що виробляють і вивозять зброю та виконання закону про невтральність.

НЮ ЙОРК, 20. 9. ПАТ. Президент Рузвельт уважно слідкує за італійсько-абісинським спором, щоб окреслити становище Зл. Держав. Президент є в постійнім звязку з державним департаментом. Тому, що президент хоче зібрати про теперішнє положення якнайбільше інформацій, прийняв учора на авдієнції амбасадора в Парижі Штравса, секретаря скарбу Морґентауа, колишнього амбасадора в Туреччині Станлея Гоя, якого вважають знавцем міжнародніх справ і заступника секретаря маринарки Генриха Рузвельта.

Льойд Джордж про італійсько-абісинський конфлікт.

ЛЬОНДОН, 20. 9. ПАТ. Льойд Джордж у промові, що її виголосив учора пополудні, навязуючи до справи італійсько-абісинського спору заявив: „Напад на Абісинію був би рівнозначний з напасною війною того самого значіння, що напад на Бельґію". Льойд Джордж висловлювався прихильно про промову сера Самуеля Гора у Женеві, але з деякими критицизмом відносився до цілости політики уряду та закидав їй, що вона свого часу змагала до проволоки справи.

Перед летунським нападом на Ґібральтар.

ЛЬОНДОН, 20. 9. ПАТ. У Ґібральтарі оголосили вчора розпорядок, що на випадок війни вилучать електричний струм до міста. Мешканцям доручили придбати відповідну кількість свічок. Вікна мають бути щільно позамикані. Легковаження цього розпорядку потягне за собою великі кари.

Большевики схоплюють фінських рибалок.

ГЕЛЬСІНКИ, 20. 9. ПАТ. Щораз частіше трапляються випадки, що совіти схоплюють фінських рибалок, що на морю чи пак на озері Ладоґа переступають підчас мряки фінляндську смугу. В останньому часі схопили до Кронштадту трьох молодих фінляндських рибалок.

Британський парлямент скличуть перед речинцем?

ЛЬОНДОН, 20. 9. ПАТ. В парляментарних колах вважають, що правдоподібно скличуть скорше парлямент, що мав зібратись 29. жовтня. Але ця справа ще не вирішена. Все залежить від розвою теперішньої ситуації. Та в Льондові не думають, щоб ситуація розвивалась у такий спосіб, що треба було би вповні її представити перед парляментом.

Справа трьох хорватських терористів за вбивство короля Олександра.

ПАРИЖ, 20. 9. ПАТ. Справа трьох хорватських терористів Поспішіля, Краіля і Райліча, що їх арештували під замітом вбивства югославянського короля Олександра входить у кінцеву стадію. В суботу або в понеділок карна палата апеляційного суду розглядатиме відклик трьох хорватів від рішення судової влади департаменту Буш ді Рон, згідно з яким терористи мали стануги перед судом присяглих в Е-ен Прованс. Три терористи відповідатимуть теж за намагане вбивство ген. Жоржа і поліцая Ґалі.

Списки полягих...

Львів, 20 вересня 1935.

„Ми вже почали оголошувати списки полягляих" — заявив Мусоліні в одній з останніх своїх розмов з журналістами, які облягають сьогодні особу італійського диктатора, жадні почути від нього остиннє рішаюче слово: мир чи війна! Заява про обдаровування своїх громадян списками полягих не має посмаку мирових тенденцій. Якщо теж істнує завжди ще теорія, що все войовниче гороїження Італії має на меті виторгувати від Ліги Націй (читай: Англії) більше уступок, то списки полягих є мабуть таки останнім засобом натиску, засобом, якого вживають залюбки малі діти: щоб зробити „на злість" своїй мамі — перестають їсти або друть на собі нове вбрання.

Вигляди на мирну полагоду італьо-абісинського конфлікту з кожним днем і кожною годиною нібн меншають. Із женевських телеграм читачі знають, що делеґат Італії у Лізі Націй волів покористуватись почтою для передачі свому урядові сухого тексту пропозицій Комітету Пяти, покликаного „ад гок" Ліґою, ніж самому їхати до Риму: вважав, видно, цей труд зовсім зайвим. Справді, коли одна сторона жадає, щоб передати їй абсолютну контролю над „спірною територією", контролю над адміністрацією і поліцією, з заведенням на тій території свого війська, — то це такі умовини, на які важко згодитися установі, до якої будь-що-будь усе ще на рівних правах належить правний і фактичний власник тієї території. Ми я так є свідками цікавої історичної трагікомедії: пять членів Ліґи Націй „пропонує" Італії взяти участь у збірному купні Абісинії, — Ліґа Націй просто „відступає" Італії одного сво го члена, — а точка тяжести пересунулась тепер тільки у площину ціни. Ліґа Націй, яка „боронить" Абісинію перед італійською захланністю, на ділі сама методою цієї оборони похоронила вже свій престіж: бо як можна казати про рятування установи, опертої на засаді рівности членів, з моментом, коли та установа сама деґрадує одного свого члена до ролі медвежої шкіри, якою мають поділитись інші члени?

По суті, між становищем Італії і становищем Ліґи Націй нема ніякої різниці: Ліґа Націй пропонує збірний мандат, з забезекою Італії переваги політичних і господарських впливів, — Італія ж не погоджується на ніяку спілку і жадає дозволу на повну військову окупацію краю. В одному і другому випадку влада абісинського цісаря сталаб фікцією, фікцією сталаб суверенність

абісинської держави. Чи така фікція трохи більша чи трохи менша, це для самої держави і її тубільчих мешканців справді річ дуже другорядна.

А все ж, за ту маленьку різницю престижевого характеру, за ту маленьку різницю у вигляді куратели над Абісинією, має розпутатись війна. Вирівняти ту різницю мирним шляхом неможливо, бо для Ліги Націй значилоб це відкинути останній серпанок „ідеалістичного" характеру статуту Ліги, та одночасно для Великої Британії значилоб це втратити останню можливість охорони своїх інтересів перед італійською експанзією над джерелами Нілю і над Червоним Морем. З другого боку завернути сьогодні з тієї дороги, на яку вступив італійський уряд, річ цілком неможлива: промови Мусолінія, погрози, воєнні літаври — вдарили відразу у надто високий тон, щоб можна його тепер обнижувати без обниження престижу володіючої партії і цілої держави. Зрештою, війна це не тільки забава у престиж: це „торговельне підприємство", на якому держава хоче заробити, але може й збанкротувати. У даному випадку справа так виглядає, що „торговельні кошти", які досі витратила Італія, є вже такі високі, що пропозиції Комітету Пятьох мабуть їх не вирівнюють. Женевський представник „Парі Суар", „король політичних репортерів" Зауервайн, пише, що Женева надзвичайно вдякавлена фактом, що фінансові вклади Італії в абісинську воєнну авантюру „стоять у повній диспропорції до засобів, якими та держава розпоряджає". Не є виключене, що первісна калькуляція італійського уряду показалась фальшивою і що в ході воєнних приготувань треба було (і надалі треба) робити багато вищі видатки, ніж казав перший обрахунок. У всякому разі чуємо вправді, що в Італії нема сьогодні сліду безробіття, зросла продукція і збільшилося запотребування (за достави платить державна каса), а проте уряд розписує внутрішню „позичку", а всі девізові розпорядки уряду не всилі надолужити втрат, які робить паніка, спричинена вістками про можливість міжнародніх господарських санкцій проти Італії.

Внутрішня ситуація Італії не представляється найсвітліше, а як буде виглядати зовнішня, — покажеться у найближчих днях. Офіціяльної відповіди на пропозиції Комітету Пятьох вичікують у Женеві з години на годину. З дня на день чекають теж офіціяльного оголошення, що розпочалися воєнні дії у східній Африці. Формального виповідження війни, здається, не буде, бо Італія не вважає Абісинії рівнорядним партнером ані противником. Але списки поляглих, заповіджені Мусолінієм, будуть найбільш пророчистим документом. Невідомо тільки, які вони будуть довгі і чи обмежаться лише до виказу поляглих італійців та абісинців. Невідомо, чи далека Абісинія не перетвориться у малу Сербію з 1914. року: острах, щоб так не сталося, є саме тією причиною, яка каже Женеві жити сьогодні в гарячці.

Чвертьстоліття праці наших учителів.

Альманах „Учительської Громади". До Загальних Зборів Товариства.

Безпосередньо перед шкільними феріями в червні ц. р. вийшла з друку велика книжка під наголовком „Двацятьпятьліття Товариства „Учительська Громада". Ювилейний науковий збірник. Накладом тов. „Учительська Громада". Львів 1935. Друкарня „Бібльос" у Львові.

Згадана книжка є альманахом, як у підзаголовку подано — ювилейним науковим збірником, що поруч минулорічного „Ювилейного Альманаху Союзу Українських Адвокатів" є трівким історичним документом наших національних змагань і заслуговує на теплу згадку.

Альманах зложено заходами редакції журналу „Українська Школа" під головною редакцією проф. Ярослава Біленького, що завдала собі чимало трудів, а мабуть і мала багато турбот з його складом.

Попри редакційну передмову поміщено у збірнику 28 довших і коротших розвідок 25 авторів. За змістом матеріял, поміщений у альманаху, можна поділити на чотири частини: 1) чисто історичну, що торкається історії самої „Учительської Громади" у Львові з її філіями у Східній Галичині та її взаємин зі закордонними організаціями і близького до нього перед війною „Товариства учителів вищих шкіл ім. Сковороди" в Чернівцях (три статті), 2) огляд праці середньо і високошкільних учителів на теренах кол. Австрії у різних ділянках нашого національного життя (10 статтей), 3) сучасний стан нашої середньої і високої школи на укр. землях поза Совітами і на еміграції (10 статтей) і 4) спогади та рефлексії (5 статтей). Авторами є наші учителі середніх і високих шкіл (22), а тільки три автори це неучителі.

ІСТОРІЯ ТОВАРИСТВА

До суто історичних належить обширна розвідка Омеляна Терлецького „Історія Учительської Громади 1908—1933" (стор. 7—48), де автор розказує докладно про історію оснування і діяльність „Учительської Громади" у Львові та її філій в краю за роки 1908—1933 на основі протоколів товариства й інших документів. До 1908 були в Галичині тільки два українські станові товариства — ремісниче товариство „Зоря" у Львові, основане 1884 р. і „Взаїмна Поміч Українського Вчительства" у Львові, яка в 1905 згуртувала українське вчительство народних шкіл. Основником „Учит. Громади" був пок. проф. Юліян Стефанович, який разом із пок. проф. Осипом Прислопським зорганізував комітет, до якого ввійшли: о. д-р Ст. Юрик — тоді гімн. катихит у Львові — як голова, Юл. Стефанович, д-р Кирило Студинський, д-р Ст. Томашівський і д-р Вас. Щурат. Перші загальні збори відбулись 1. листопада 1908 р. Метою товариства поставлено: дбати про розвиток і добро вищих шкіл (під цією назвою розуміли середні і високі школи), виховувати молодь та дбати про добро вчителів і їх родин. Першим головою „Учит. Громади" був пок. проф. Михайло Грушевський, а число членів вже у першому році осягнуло поважну цифру 296 осіб. Товариство приступило невдовзі до видавання власного органу „Наша Школа", що з довшими перервами появляється нині під назвою „Українська Школа". Попри організаційні справи займалося воно і суто шкільними та педагогічними і дало у цих ділянках неодну цінну річ. Сьогодні обеднює воно около 500 учителів середніх і високих шкіл і має філії у всіх східньо-галицьких містах, де істнують українські середні школи. Головою товариства є проф. Володимир Радзикевич.

СПОРІДНЕНІ УСТАНОВИ.

Характер розвідки проф. Ом. Терлецького — зрештою дуже вартісної — є радше хронікарський без остаточної синтези, а головно насвітлення ваги і значіння згаданої корпорації на тлі цілости нашого життя.

Доповнює розвідку проф. Ом. Терлецького цікава стаття проф. Гриця Микетея „До історії міжнародніх взаємин нашого Товариства" (ст. 154—158), де говориться про заходи головного виділу „Учит. Громади" нав'язати зносини з різними закордонними учительськими організаціями.

До тієї самої ділянки, що праця проф. Терлецького, належить теж і розвідка проф. Володимира Кміцикевича „Товариство учителів вищих шкіл ім. Сковороди" в Чернівцях, основане в 1908 р. Автор розказує про його повстання та діяльність, що йшла рівнобіжно з діяльністю „Учит. Громади" у Львові і часто її доповнювала. Сьогодні це товариство, як і багато інших українських товариств на Буковині, не істнує, закрите румунами і як каже автор, треба би писати не історію і не хроніку буковинського українського учительства й Тов. ім. Сковороди, але хіба мартирольогію й некрольог.

ПРАЦЯ ПЕДАГОГІВ.

Переходжу до другої категорії розвідок — до огляду праці наших середньо і високошкільних учителів на теренах кол. Австрії у різних ділянках нашого національного життя. На першому місці є тут студія проф. д-ра Ярослава Гординського „Наукова й літературна праця українських учителів середніх і вищих шкіл у Галичині в XIX й XX ст.", де автор вичисляє всі особи — сотні імен і дат — наших шкільних діячів від кінця 18 стол. по наші дні, що чимнебудь були замітні у нашій науці і літературі. Є вона джерелом, чи радше компендієм для тих, що цікавляться цією ділянкою.

У моїй розвідці „Українські професори в політиці й публіцистиці" (стор. 102—118) розказано про тих, що працювали у цих ділянках та подано характеристику видніших діячів. Дещо подібну тему як попередня порушує стаття д-ра Костя Левицького „Наші професори середніх шкіл у національній праці", що має теж характер і особистих спогадів нашого заслуженого діяча.

Проф. д-р Іван Брик у статті „Професори-просвітяни" обговорює заслуги наших учителів на просвітянському полі, а стаття проф. Іларіона Гриневецького „Учителі середніх та вищих шкіл і культ нашої музики і пісні" розказує те саме про музику й пісню.

Посмертна записка Юл. Романчука „Українська комісія для виготовлення шкільних підручників (1868—1871)" відноситься до перших спроб організації видавання шкільних підручників у перших роках кол. Кр. Шк. Ради у Львові. Цієї самої теми шкільних підручників в новіших часів торкається стаття д-ра Івана Копача „З історії українських шкільних книжок". Цю саму справу, але вже обширно як історичну цілість порушує цінна розвідка проф. Ярослава Біленького „Шкільні підручники для середніх шкіл".

В альманаху згадано й про тих, що у боротьбі за нашу батьківщину дали найцінніше — своє життя. Є нею стаття д-ра Ілії Витановича і проф. Вол. Радзикевича „Світлій памяти проф. Михайла Грушевського".

ПЕРЕХІД ДО СУЧАСНОГО СТАНУ.

Третю групу статтей (10) творить сучасний стан нашої середньої і високої школи на українських землях поза Совітами і на еміграції. До них належать статті: Евгена Юліяна Пеленського „Сучасне українське середнє й високе шкільництво в Галичині й на Волині", Володимира Кміцикевича „Українська середня школа на Буковині", Святослава Лакусти „Доля українських середніх шкіл в Румунії", Степана Побія „Середнє шкільництво Закарпаття", Дениса Коренця „Наше фахове шкільництво", Степана Сірополка „Українські високі школи в Чехословаччині", д-ра Василя Сімовича „Українська гімназія для емігрантів у Ржевницях під Прагою", д-ра Семена Демидчука „Українські середні школи в Злучених Державах", М. Кумки „Середнє шкільництво в Канаді" і о. Юліяна Дзеровича „Українські коедукаційні курси семинарійні товариства „Учительська Громада" у Львові".

Врешті останню групу — спогади і рефлексії — виповняють статті: д-ра Володимира Левицького „Мої вчителі", моя „Наші середньошкільні вчителі й учні зперед 40 літ", Святослава Лакусти „У двацятьпятьліття заснування вижницької гімназії", д-ра Мирона Кордуби „Інститут св. Миколая і Остап Макарушка" і Івана Боберського „Спомин постійного змагання".

До книжки додано покажчик імен у ній згаданих, та короткий зміст статтей в англійській

нові. З друкарського погляду видання виглядає дуже додатно.

Є. — очевидно — і деякі недотягнення, пр. брак точної статистики нашого середнього і вищого вчительства на українських землях поза Совітами і такої самої статистики учнів, як теж брак підсумків в одноцільній синтезі дотеперішньої праці Учительської Громади. Не вважаючи на ці недостачі, що вийшли радше припадково, та деяку відсутність редакційного пляну, — публікацію треба вважати цінним вкладом в історію нашого відродження нових і найновіших часів.

Учительська Громада в дні 22 вересня ц. р. відбуває свої чергові загальні збори, з якими входить у нове чвертьстоліття, в якому треба надіятися, сповнить те, чого досі не могла зробити.

Д-р Степан Баран.

Подяка.

Нехай і цією дорогою зможу виразити свою глибоку вдячність Маґніфіценції Ректорові Духовної Академії о. Мітратові Йосифові Сліпому за батьківську опіку і повну матеріяльну поміч аж до укінчення моїх кількалітніх малярських студій. Тим більше, що й релігійна атмосфера та мистецькі скарби призбирані в мурах Духовної Академії давали мені змогу тим краще розвиватися в улюбленому мому напрямі релігійного мистецтва.

Володимир Ґуз.

5 відсотків землі в українські руки!

НЕВЖЕ ПОВОРОТ ДО СТАРИХ КОЛЬОНІЗАЦІЙНИХ ПРАКТИК?!

(Під увагу п. Міністрові хліборобства і земельних реформ).

Господарська криза припинила від кількох літ добровільну парцеляцію землі більшими земельними власниками, бо селяни не мають за що набувати землю, хоча вона тепер розмірно дешева. Та всеж істнує дальше закон про виконання земельної реформи, що наказує щорічно означену скількість дідичівської землі парцелювати між малоземельне чи безземельне сільське населення, чи поміж особи, що на основі закону допущені до купна землі. Закон про виконання земельної реформи надає більшим землевласникам часово обмежене право переводити парцеляцію у власній управі, а коли цього не зроблять вони в означеному речинці, тоді парцеляцію переймає сама держава чи пак Державний Рільний Банк на умовах означених у законі. До цієї примусової щорічної пайки приходить масова ліцитаційна продаж ріжних земельних маєтків на жадання вірителів, головно гіпотечних банків для стягнення залеглих гіпотечних довгів. Тут приватних набувців дуже мало, — а найчастіше їх і зовсім нема — бо хліборобство у Польщі ніяк нині не рентується. Ліцитацію звичайно кількакратно відкладають, аж врешті сам банк купує землю на власність і то за безцін і щойно тоді переводять парцеляцію.

На якийсь час відійшло від нас марево кольонізаційної парцеляції чужим тут у нас польським елементом зі заходу. Минається й осадництво, бо польська держава не має сьогодні відповідних грошевих засобів його фінансувати. Остає хіба місцева сусідська (адгезійна) парцеляція, що тут і там може ще мати місце, очевидно, у сучасних відносинах не як масове явище.

Голод землі у нашого селянства великий і воно радеб поширити свій варстат праці, обмежуючи для цього до неймовірних границь свої щоденні життєві вимоги. Біда тільки в одному. У деяких повітах на Поділлі (пр. Чортків, Борщів) — про інші частини краю покищо не знаємо — наш селянин, охочий набути клаптик землі з парцеляції, не може цього зробити, хоче дає кращі умови купна, ніж інші.

Свого часу був великий карний процес в окружному суді в Тернополі проти одного земельного комісаря за парцеляційні зловживання; на тій розправі другий земельний комісар, як свідок зізнав під присягою, що істнував тайний обіжник колишнього головного земельного уряду, що дозволяв **місцевому непольському населенню** набувати землю при парцеляції **найвище пять відсотків парцельованого обшару.** Про це свого часу були статті в „Ділі" посла д-ра Степана Барана і він теж цю справу **порушив** і у соймі, а цього факту, що його підніс д-р Ст. Баран, відповідальні чинники не заперечили.

Однак тверді закони життя зробили своє. Вони у значній мірі перекреслили кольонізаційні пляни непольських земель, а значна частина польських кольоністів зі заходу відійшла з поворотом у свої рідні сторони і земля, яку вони дістали за безцін, перейшла за дорогі гроші в руки місцевого, здебільша українського населення. Скасовано з кінцем 1933 р. усі земельні уряди і парцеляційні справи перейшли в цілости на державну політичну адміністрацію, — староства (земельні комасарі при староствах в осідках окружних судів) і воєвідські уряди. Дещо полекшало і до деякої міри настав свого рода аграрний лібералізм, коли не було вимоги, щоб купець на землю змінив метрику. Допущено у ширших розмірах, як раньше, сусідську парцеляцію.

Однак сьогодні і тут реєструємо **зміни на гірше** — „нумерус клявзус" чи „нумерус нуллюс" для дрібних купців української національности. Доносять нам з Чортківщини (село Колиндяни — маєтність Городиського) і з Борщівщини (ціла низка сіл — маєток князя Павла Сапіги), що там розвязують умови — особлипо в Колиндянах — з дрібними купцями українцями і звертають їм задатки з мотивів, що не хотять продати землі місцевим українським селянам. Ці факти щодо місцевостей може покищо відорвані, але не менше самі собою характеристичні. Не хочемо вірити, щоби міністер хліборобства і земельних реформ п. Понятовський допустив до повороту відносин у земельній політиці заперед десяти років і сподіємося, що він вгляне у цю пекучу справу і не схоче йти слідами колишнього Хієно-Пяста. Справа пекуча тим більше, що банки, які набувають більші земельні комплекси при ліцитації, самі не будуть господарити і набута ними земля силою економічних обставин мусить перейти в руки дрібних селян і то передовсім місцевих.)

Справа кольонізації і всієї земельної політики уряду це **найбільша болячка польсько-українських відносин.** Булоб справді аж занадто дивно, колиб тепер, серед розмов про усунення аномалій національної політики, віджила найбільша аномалія: відсуджування українського селянина від права до рідної землі.

Большевицька преса про значіння маневрів на Совітській Україні.

(РО). Московська „Правда", офіційний орган центрального комітету комуністичної партії, широко обговорює у вступній статті вислиди і значіння закінчених маневрів у київській військовій окрузі. Ці маневри — пише „Правда" — задемонстрували грізну силу червоної армії, яка осягнула великі успіхи в користуванні найновішими родами зброї. „Правда" звертає увагу на досвід командантів червоної армії в оперуванні великими масами ріжних родів зброї, щоб завдати смертельний удар противникові. Крім того маневри виявили, що большевики можуть літаками перекинути на запілля ворога більшу скількість озброєних вояків. „Правда" намагається доказати силу червоної армії, яка несе „смертельну" небезпеку для кожного, хто спробує нарушити цілість і незалежність СССР та виявити, що ціла акція зброєння і вишкіл червоної армії має виключно оборонні і мирні цілі.

Крім того „Правда" поміщує низку статтей кореспондентів з Києва про великі бенкети, які відбулися з нагоди закінчення маневрів і повороту до столиці Совітської України військових відділів. У Київі відбулася теж ґалева вистава опери „Запорожець за Дунаєм".

Подорож Ворошилова по Совітській Україні була тріюмфальна. Шефи закордонних військових делеґацій високо оцінюють боєздатність червоної армії.

Цьогорічний урожай збіжа і картопель менший.

Головний Статистичний Уряд обчислив на основі надісланих звідомлень своїх кореспондентів-хліборобів з половини вересня ц. р., що здогадний збір пятьох головних землеплодів у Польщі виглядає у тисячах сотнарів так: пшениця коло 20.000, жито 64.000, ячмінь 14.500, овес 26.000, картоплі 294.000.

Ці числа можуть змінитись по вимолоченні збіжа і викопанні картопель. Тому вище згадані обчислення є тільки приблизні. В порівнанні до 1934. р. урожай пшениці зменшився на 3.9 відсотків; жито на 1.3 відс.; ячмінь на 1.7 відсот.; картоплі на 12.2 відсот.

Найкращий розмірно урожай усіх пятьох землеплодів був у полудневих воєвідствах; найгірший у варшавськім, лодзькім і келецькім.

Бойкот німецьких товарів у Голяндії.

АМСТЕРДАМ, 20. 9. ПАТ. Директори найповажніших голяндських конфекційних і волокнистих складів рішили у звязку з останніми німецькими протижидівськими законами зачати совісний бойкот німецьких товарів.

Після невдачної спроби
комітету пятьох.

ДОВКОЛА ПРОПОЗИЦІЙ КОМІТЕТУ ПЯТЬОХ.

ЖЕНЕВА, 20. 9. ПАТ. Ввесь учорашній день дожидали тут вісток з Риму. Настрій дуже песимістичний. Інтерви Мусолінія в „Дейлі Мейль" викликало враження, що про те, щоб **Італія прийняла пропозиції комітету пятьох бодай як основу до дискусії, не можна навіть мріяти.** Вістку, що Алоізі не поїде до Риму, вважають потвердженням цього враження.

Зрештою ті пропозиції оголосило вчора „Еко де Парі" і хоч їх зміст дещо ріжниться від того, що про ті пропозиції вже знали, всеж вони потвердили здогад, що ті пропозиції багато ріжняться від мінімума, що міг би заспокоїти Мусолінія.

Комітет пятьох відбув коротке засідання, на якім Мадаріяга повідомив про те, що пропозиції доручили обом сторонам. Вирішили чекати до суботнього засідання італійської ради міністрів. В суботу згодуя відмова Італії буде вже формально доконаним фактом. Комітет пятьох обереться на своє останнє засідання, щоб передати всю справу знову Раді Ліги Націй.

Вчора вранці Ляваль відбув з Іденом довшу розмову, що була присвячена між ін. обговоренню **співпраці французької фльоти з бритійською на Середземному морі.** Пополудні в Женеві поширювались поголоски, що в Тульоні розпочали підготову висилки частини французької фльоти у напрямі Порт Саїду. Ця вістка викликала вдоволення в колах бритійської делегації. Знову ж в італійських колах рухи бритійської фльоти викликали коментарі, що це є дуже поважним загостренням ситуації.

МУСОЛІНІ ВІДКИДАЄ ЗАСАДУ ЗБІРНОГО МАНДАТУ.

ПАРИЖ, 20. 9. ПАТ. Вчорашня преса згідно твердить, що є слаба надія на мирове полагодження італійсько-абісинського конфлікту. Більшість щоденників накликує італійський уряд до поміркованости і вказує, що Італія більше скористає, коли прийме пропозиції комітету пятьох. Та з Риму наспівають песимістичні вістки. „Парі Соар" повідомляє: В італійських офіційних колах вважають, **що можливість найти дипльоматичну розвязку спору є виключена.** Італія не прийме розвязки, що позбавлювала б її виключної контролі над Абісинією її адміністрацією й поліцією. Мусоліні відкидає засаду збірного мандату. **В дипльоматичних колах стратили надію** на те, щоб запобігти італійсько-абісинській війні. Італійський уряд збільшив свої воєнні приготування не тільки в Африці, але й у глибині краю. Між ін. уставили протилетунські гармати на побережжях Сицилії, в околиці Неаполю. Частину італійської фльоти, що мала відплисти з Генуї до Східної Африки, вислали до Лібії, щоб вона боронила північно-африканські кольонії.

Римський кореспондент Райтера подає заяву одної міродатної особи, яка підкреслила, що пропозиції комітету пятьох Італія ніяк не може прийняти. **Погляд Італії на Абісинію не змінився і не зміниться.** Італія не може згодитись на те, щоб ділити мандат з іншими державами, бо це було б непрактичне. Кореспондент зазначує, що це категоричне становище не означає того, щоб Італія не мала розглянути пропозицій.

ІТАЛІЯ ХОЧЕ МАНДАТУ НАД АБІСИНІЄЮ.

ЛЬОНДОН, 20. 9. ПАТ. Нинішня преса дивиться песимістично на те, чи Мусоліні прийме звіт комітету пятьох як підставу до дискусії та підкреслює, що нотки угодового полагодження в Женеві зовсім щезли. Водночас щоденники твердять, що Мусоліні докладно провірить той проєкт, заки на нього відповість.

В розмовах з Лявалем барон Альоізі натякнув, що **Рим не вважав би господарських санкцій за ворожий вчинок,** що спричинив би війну.

Здогадуються, що проєкт контролі одної великодержави над Абісинією, значить Італії з відповідальністю перед Лігою Націй та збереженням суверенности Абісинії, хоч не конче з теперішнім цісарем, мав би деякі вигляди на успіх у Римі.

ДИПЛЬОМАТІЯ ПРАЦЮЄ.

ПАРИЖ, 20. 9. ПАТ. Французька преса оцінює досить песимістично італійсько-абісинську війну, всеж таки не думає, щоб прийшло до збройного зудару. Преса підкреслює, що дипльоматія працює, щоб запобігти відгукам конфлікту на европейських теренах.

„Пті Парізіен" пише: „Безперечно, що ситуація є дуже складна, але не можна думати, щоб **воєнні ділання, які незабаром зачнуться,** спричинили поважніші комплікації на Середземному Морі та стали гаслом загального конфлікту. Мировї Европи бодай тепер нічого не загрожує.

Закарпаття.

ЗАКАРПАТТЯ ВИКАЗУЄ НАЙВИЩИЙ ПРИРІСТ НАСЕЛЕННЯ В ЦІЛІЙ ЧСР.

Часопис „Фрає Шульцайтунг" помістив у числі 20 в ц. р. статтю про приріст населення в Чехословаччині, який виглядає так:

	Народини:	Смертність:	Приріст
Чехи в Чехії:	19.94	13.29	2.65
Німці в Чехії	14.98	13.48	1.50
Чехи в Моравії	18.41	11.98	6.43
Німці в Моравії	15.49	13.70	1.79
Словаки у Словаччині	25.67	14.72	10.95
Українці на Закарпатті	39.36	20.03	19.33

З наведених даних виходить, що найбільший приріст виказують у ЧСР українці. Одночасно згаданий часопис помістив теж чотири діяграми досягненої старости: в українців, чехів, словаків і німців. Ті діяграми виказують, що українці є на останнім місці, бо українці на Закарпатті вмирають здебільша до 50 років і дуже дрібна їх горстка доживає 75—80 років. Причиною короткого життя нашого населення на Закарпатті є препогані соціяльні і гігієнічні обставини.

З ПЛАСТОВОГО ЖИТТЯ.

Цього літа вперше на Закарпатті зорганізували Лісову Школу при пластовім таборі в Солочині. Поруч з іншими інструкторами був там і скм. Д. Козицький, якого призначили відбирати й оцінювати праці абсольвентів та праці до провідницького іспиту. Учасників 10-денного курсу Л. Ш. було 34, з того 8 пластунок. Десять днів таборування минули як один день.

Від 12 липня був ще пластовий гуцульський табор в Апші. Учасників у нім було пересічно 30, у дівочім — 15. Командантом хлопячого табору був А. Шерегій, дівочого — Н. Козицька. На кінець таборування пластуни з успіхом виставили в Бичкові оперету. Цей табор гостив 4 дні у румунських пластунів у їх таборі в Бая Спріє. Вертаючись домів, наші пластуни відіграли песку в М. Сиготі.

В Мукачеві Окружна Пластова Команда уладила, як щороку, на Зелені Свята біля монастиря оо. Василіян гарне й імпозантне пластове свято.

ПОШЕСТЬ СЕКТАНТІВ.

По війні зявилась на Закарпатті ціла маса ріжного роду сектантів. Вони ходять по селах та впихають людям ріжні брошурки й образки. Люди відпекуються і навіть не хочуть брати до рук тих книжочок. Ті всякі „баребельники" ходять цілими громадами та тероризують гр.-кат. населення; вони взивають навіть, щоб люди викидали з хат хрести і святі образи та виганяли з села священиків. Не тяжко догадатись, чия це робота. Оці большевики найбільше дошкуляли в околицях Ужгороду, а навіть самі почали по хатах нищити хрести та образи. Обурені люди в одному селі кинулись на тих зайд і хотіли добре їх привчити. Тоді чеська поліція взяла їх під свою опіку і відставила до суду в Ужгороді.

З ДЕРЖАВНОЇ ҐІМНАЗІЇ В УЖГОРОДІ.

З Ужгороду пишуть нам, що з днем 1. вересня ц. р. було записаних до тамошньої державної реальної ґімназії 1.264 учнів. З цього числа припадає кругло 700 учнів (19 відділів) на руські кляси і 564 учнів (14 відділів) на чеські кляси.

НОВІ ВИСТАВИ РУСЬКОГО ТЕАТРУ.

Дня 12 вересня виставив Руський Театр в Ужгороді песу М. Чирського в трьох діях „Отаман Пісня", яка йде тепер з успіхом у театрі ім. Тобілевича в Галичині. — В найближчому часі виставить Руський Театр в Ужгороді песу на три дії М. Баланчука „Воскресний поцілунок". Приготування до премієри цієї песи в повному ході.

Два великі свята 22. IX. 1935.

В повідомленні про Повітове Ювилейне свято Рідної Школи в Козовій, що має відбутися 22. вересня ц. р. („Діло" ч. 250 з 19. IX.) зайшла прикра помилка. Замість програми рідношкільної академії в Козовій поміщено там програму святочної академії в честь Митрополита Андрея, що того самого дня відбудеться у Прилбичах яворівського повіту. Тому для ясности подаємо тут програму одного і другого свята.

ПОВІТОВЕ ЮВИЛЕЙНЕ СВЯТО Р. Ш. В КОЗОВІЙ.

З нагоди 30-ліття існування Кружка і 20-ліття існування вселюдної школи Р. Ш. в Бережанах відбудеться в неділю 22. вересня ц. р. в Козовій Повітове Ювилейне Свято з такою програмою: І. Збірка на шляху біля церкви і похід на площу (8. год.). Архиєрейська полева Служба Божа — відправить Преосв. Кир Никита (9 год.). Посвячення прапору Школи і вбивання цвяшків. II. Академія. Піднесення прапору. Національний гимн. Промова представника Головної Управи Р. Ш. Гимн Рідної Школи. Промова голови Повітового Кружка Р. Ш. Партія живих шахів — відіграють учні бережанської школи Р. Ш. Продукції хорів, деклямації і привіти. III. Народне гуляння. Пописи хорів та оркестр. Вправи. Танки Гри. Забави Змагання.

Зміна адреси 1 зол. Можна присилати почтовими марками.

СВЯТОЧНА АКАДЕМІЯ В ЧЕСТЬ МИТРОПОЛИТА КИР АНДРЕЯ У ПРИЛБИЧАХ.

З нагоди 70-ліття уродин Митрополита Кир Андрея відбудеться дня 22. вересня ц. р. в місці уродження нашого Князя Церкви, в селі Прилбичах яворівського повіту, святочна академія з такою програмою: Год. 10. рано: Архиерейська Служба Божа, яку відслужить Преосв. Кир Йосафат з Перемишля. Посвячення і вкопання памяткового хреста. Год. 12. вполудне: Святочна академія: 1) Привіт прилбицьких дітей — хор. 2) Вступне слово — о. д-р Йосафат Скрутень Ч. С.В.В. 3) Катехизмові розмови дітей. 4) Діточі бажання. 5) Митрополит Андрей і українські студенти — М. Голик, ст. техн., реферат. 6) Р. Ваґнер: Тангайзер — а) Пільгехор, б) Гебет дер Елізабет — Орест Микулович, уч. VI. кл. гімн. — скрипкове сольо. 7) Радуйся, Нене! — Анна Гевало — деклямація. 8) Псалом 144 і 4 — хор прилбицьких дівчат під проводом Ярослави Микулович. Католицький гимн. Чистий дохід з академії призначений на будову нової церкви у Прилбичах.

•

Крім цих двох свят відбудеться ще в суботу 21. ц. м. **посвячення церкви у Миклашеві і Повітове Свято Рідної Школи у Стрию** та в неділю 22. ц. м. **Свято Філії „Просвіти" у Сколім** з приводу її 25-ліття і святочна **академія в честь Митрополита у Клепарові.**

Арештування провідника мемельських німців.

ПАРИЖ, 20. 9. ПАТ. Авас повідомляє з Ковна: Литовська влада арештувала Тіца, провідника німецької партії „Мемельське Обєднання" у хвилині висідання з німецького корабля „Рудольфа". При арештованім знайшли протиправну націонал-соціялістичну літературу проти Литви. На основі зізнань Тіца поліція арештувала купця Папендіка, кандидата на члена „мемельської єдности", від якого забрала компромітуючі документи. Папендік признався, що вдержував взаємини з німецькою владою з Кеніґсберґу.

ПОЛЬЩА ПОСЕРЕДНИЧИТЬ МІЖ ЛИТВОЮ І НІМЕЧЧИНОЮ

У Берліні викликала велике враження стріча польського міністра закордонних справ з литовським міністром закордонних справ Лозорайтісом у Женеві. Берлінська преса пише, що мін. Бек запропонував Литві підписання договору про ненапад з Німеччиною. Польща буде посередничити під умовиною, що Литва зречеться своїх домагань до Вильна. Мін. Бек старається, щоб таким чином Польща здобула провід між прибалтійськими державами. Осягнення тієї мети для Польщі дуже важне тому, що взаємини між Польщею і СССР в останньому часі погіршились. Дипльоматичні кола Берліна прихильно ставляться до польсько-литовських розмов з огляду на загострення взаємин в Литвою.

У Берліні здогадуються, що Литва буде шукати порозуміння, а навіть піддержки Польщі.

ЛЯВАЛЬ ОМИНАЄ ЛІТВІНОВА.

Між делегатами держав М. Антанти кружляють поголоски, що промови канцл. Гітлера в Нюрнбергу і ком. Літвінова у Женеві загострили ще більше взаємини між Німеччиною і СССР і тому мабуть дійде до зірвання дипльоматичних взаємин між Берліном і Москвою.

Ляваль виїхав з Женеви і вернеться мабуть щойно у понеділок або вівторок. Запевняють, що Ляваль приспішив свій виїзд, щоб не бути на сніданні, яке видав у пятницю ком. Літвінов. Цей крок знайшов живий відгук у кулюарах Ліги

Як Сталін винищує селян чорноробів.

НЮ ЙОРК, 22. серпня. (Вл. кор.) — Адам Тавдул, що розпочав низку статтей у деннику „Ню Йорк Американ", пише тепер про „кулаків" та їх винищування. Згадує про значіння слова „кулак"; пояснює, що це підприємчиві селяни і через те засібніші; а потім каже, що на ділі в Совітах „кулаків" уже нема, бо їх винищили в самих початках революції. Але лишилося слово, котре треба часом комусь причепити, щоб його виставити на переслідування і відвернути увагу від неудачности уряду. І тому тепер слово „кулак" уже затратило своє первісне значіння, а за те витворилося нове, тобто воно означує людину, котру уряд хоче знищити. Перше уряд винищував кулаків, щоб забрати їх маєток, а тепер то вже кожного невдоволеного винищує як кулака.

Як іде оце винищування?

Про це розповідає Тавдул як самовидець, бо раз був приділений до такої виправи. Він каже, що Москва назначує згори, який відсоток селян має бути винищений у якійсь окрузі. Місцеві совіти укладають списки тих, що їх треба зруйнувати, але на таку листу попадають не так вороги уряду, як радше припадкові противники якогось всемогутнього місцевого наставника. Отже цілий плян наступу є згори уложений. Його виконує „революційний совіт" з трьох людей, до того прилучують одного з окружного комітету комуністичної партії, одного аґента з комісаріяту для нагляду і команданта відділу ҐПУ.

Колиб так у якійсь місцевості припадком не було „кулаків", то їх треба винайти, наперед списати і тоді виправа їде на військовий лад. Іде цілий відділ ҐПУ із згаданими представниками, прибувають до місцевого совіту, совіт дає наказ селянам, щоб сиділи по хатах, не вільно нікому виходити на вулицю під загрозою розстрілу. Коло хат тих людей, що їх мають „розкулакувати", ставлять вартових і потім іде напад Забирають усю родину, батька матір, діда, дітей, здорових, хворих — всіх їх витягають силою з хати, бо це боротьба проти „клясових ворогів", а „кулаки" є для себе клясою, то треба цілу „клясу" винищити.

Отак збирають 15 до 20 родин з одного села і женуть їх до найближчої залізничої стації, там саджають у вантажні вози і вивозять на північ.

Так Сталін „будує" соціялізм у Росії і на Україні.

Вона мусіла вмерти!

Грудка землі на могилу бл. п. Марії Слободівної Крушельницької.

Її не стало між живими. Не знаю, чи в історії людства найшлася коли друга людина, що пережилаб таку страшну трагедію, як покійна Марія Слободівна-Крушельницька. Її трагедія більша від трагедії того нещасного батька, що її зобразив Словацький у свому безсмертному творі „Ойцец заджуміоних", — страшніша від трагедії тої нещасної „матері-страдниці", що її так по мистецьки представила наша поетка Марійка Підгірянка.

Бож будь-що-будь Марія Слободівна-Крушельницька вірила в щирість і добру волю керманичів комуністичного ладу на Україні. З повним довірям висилає до Харкова єдину свою доню Володимиру, загорілу й непоправну ентузіястку большевицького ладу, щоб як лікарка працювала в радянській Україні і для радянської України. Д-р Володимира Крушельницька вкладає в працю все своє знання, всю свою душу, стикається тільки з керманичами комунізму, відгороджується від „неблагонадьожної" суспільної маси китайським муром, не добачує ніяких большевицьких промахів і страхіть, на тамошні відносини дивиться очима большевицької аґітки. А вернувшись на короткий час до Львова, стає апостолом большевицьких ідей та звеличницею большевицьких успіхів і замірів на Великій Україні між своїми знайомими. Ніякі критичні арґументи її не переконували.

„Там за Збручем будується правдива Україна, дарма, що радянська — говорила захоплена, — а злобні люди розсівають тільки неправдиві вісти про русотяпство, терор та протиукраїнську політику взагалі. Все те: голод, крівава чека, Соловки і т. п. большевицькі „благодати" — то частинно видумки, частинно переборщене". Якщо й трапляються якісь репресії — то вони необхідні в боротьбі з агентами капіталістичного імперіялізму і націоналістичної демагогії, що подали собі руки, щоби знищити спасенний радянський устрій на Україні.."

І вернулася знову до Харкова. І поїхав туда її брат Іван. Але й він не мав відваги чи просто не хотів зглянути критичним оком у найтемніші нетри злиденного життя обездолених міліонів. Держався комуністичних верхів, жив і думав їх катеґоріями, щасливий, що може працювати для вподеалізованого у своїй уяві большевицького ладу.

Погідні, повні ентузіязму листи власних дітей захоплювали Марію Слободівну-Крушельницьку. Тієї доброї віри не зуміла захитати навіть ненадійна смерть Скрипника. Здавала собі справу з того, що там прийдеться працювати дуже інтенсивно, може дуже тяжко. Але не лякалася того. Вона і її діти радо пожертвують навіть найтяжчу працю для розбудови радянської України. Цеж їх мрія!

І поїхали всі та пізнали страшну, жорстоку дійсність, створену північним хамом. Саме носії і подвижники комуністичних ідей, яким родина Крушельницьких приїхала беззастережно служити, не тільки розвіяли всякі ілюзії про спасенність комуністичного ладу, але й у найстрашніший і найбільш жорстокий, вирафінований спосіб знищили цілу рідню, а нещасну їх матір викинули, як прокажену, далеко поза межі Харкова, на повільну, але певну смерть

Причиною нещастя „ойца заджуміоних" були заразки чуми; причиною горя „матері-страдниці" були страшні таборові відносини, до яких та нещасна матір ніколи не рвалася, а навпаки — її загнали туди з дітьми силою. Але тут всі Крушельницькі самі поїхали до вимріяного раю, поїхали здійснювати ідею радянського ладу на Україні і щойно страшна дійсність переконала їх, що були в блуді, занадто болючо й наглядно переконала їх, що носії московського комуністичного ладу на Україні — це в дійсності безпощадні кати українського народу. Ніжна, вражлива душа Марії Слободівної-Крушельницької, крім незмірного природного материнського болю, перетерпіла не менше страшний біль — так сказатиб — моральний. Всі рожеві мрії і сподівання, які леліяла зі своїм чоловіком і дітьми, розплились як милява банька й лишилася страшна, безнадійна дійсність. Це друга сторінка трагедії душі.

Чи дивуватися, що Марія Слободівна-Крушельницька мусіла вмерти? Навіть, якщо булиб її не викинули з Харкова поза скобки „радянського строітельства", навіть, якщо булиб окружили її особисто найкращими вигодами й достатками життя — вона, та прескорбна мати, не мала вже права жити. Вона мусіла вмерти!

Іван Герасимович

Димісія Ляваля?

Зі Женеви повідомляють, що там появилися чутки про можливу скору димісію Ляваля. Ляваль не хоче зірвати приязни з Італією, а що мусить станути на боці Англії, тому тепер шукає виходу з клопітливого положення так, що зголосить димісію.

СОЙМ СКЛИЧУТЬ У ПЕРШИХ ДНЯХ ЖОВТНЯ

У варшавських політичних колах здогадуються, що сойм скличуть уже в перших днях жовтня. Згідно з конституцією сойм мусить зібратися впродовж 30 днів від дня оголошення висліду виборів. Буджетова сесія згідно з конституцією має початися з кінцем листопада. Згадані політичні кола застановляються, що може бути причиною скоршого скликання сойму.

НОВИНКИ

— **Конц. косметичні курси і курси лічничого масажу** Добрянської-Рогатин, Львів, Кохановського 15 а. Викладовці лікарі специялісти. Вписи розпочалися. Інтернат запевнений. 7—10

— **Нововідчинена кравецька робітня** Михайла Білоуса, Львів, Домініканська ч. 4. I. п. Власні матеріяли на складі. Ціни конкуренційні. 3—10

— **Уряджуємо** курси модиярства, рукавичок і квітів. Зголошення у фірмі „Мак“, Чарнецького 10. 2—4

— **В суботу дансінґ** у салях Народньої Гостинниці. Улаштовує секція пливацька К.Л.К. Початок в год. 20. Вступ для членів і впроваджених гостей. 3—3

— **Виміна старих грошей.** Польський Банк пригадує остаточний речинець виміни грошей витягнених з обігу. Великі срібні 5-золотівки можна виміняти в цьому банку найпізніше до 30. вересня наступного року. Паперові 10-золотівки з датою емісії 20. липня 1924 р. можна виміновати до грудня 1937 р. Речинець виміни 20-золотівок з емісіями з 1926, 1929 і 1931 минає з кінцем червня 1939 р.

— **Україніка.** В чеському ілюстрованому тижневику „Пестри тиден“ (ч. 36. ц. р.) відомий археольог д-р Ів. Борковський знайомить читачів з „Памятками княжої доби, недавно відкритими перед Черинським палацом у Празі“. Знахідки походять з колишнього цвинтарища з X—XIV ст., що в XV ст. занехало, було призабуте, а пізніше служило за місце, де карали засуджених. Стаття багато ілюстрована.

— **Чи Ви вже зацікавились** календарем „Криниця“ на рік 1936? Перегляньте його в якійсь книгарні, а напевно купите, бо ціна невелика, тільки зол. 1.50.

— **Хто виграв на льотерії?** В нинішнім тягненні держ. кляс. льотерії впали виграні на такі числа: 10.000 зол. на ч. 10932 21890 32366 32722 34935 78427 79166 116104. 5.000 зол. на ч. 65773 76523 88163 103264 151754 165373. 2.000 зол. на ч. 8825 34744 53536 59423 59523 59870 61971 87064 102895 106502 108585 110654 114230 114542 130044 133737 143633 161273 180948 181939. 1.000 зол. на ч. 8910 10865 25310 32649 45580 44133 53375 54462 69237 71902 72396 77475 79222 89671 81987 105499 112354 118637 123647 134473 136255 137686 141693 148729 151377 152892 160741 161902 176569 177998 181078 182609 184994.

— **Влом до каси в білий день.** До контори виміни під фірмою Львівське Кредитове Товариство при вул. Леґіонів ч. 33 вломилися в часі обідової пори два злодії і розпоровши касу, почали її випорожнювати. Нараз до контори вернувся один урядовець і застав їх при роботі. Злодії вхопили один пакет, в якому замісць сподіваних грошей находилися долярівки і кинулись втікати. На площі Ґолуховських прохожі придержали одного грабіжника, а другий втік. Арештованим показався Сімон Фрім, знаний вломник. Контора дістала назад свої долярівки, а за розбиту касу, що була асекурована, дістане відшкодування.

— **Львівська хроніка.** В міських домах за Городецькою рогачкою помер нагло М. Грабовецький, трамваєвий кондуктор. — В днях 21—30. вересня будуть на військовій стрільниці в Замарстинові під Львовом військові вправи в гострому стрілянні, тому околичне населення повинно оминати загрожені місця. — У лазні при вул. Жовківській якась около 40-літня жінка напилась сублімату. Забрали її до шпиталю. — При вул. Личаківській 56 12-літній Генрих Фрухтман потовкся тяжко, впавши з поруччя III. пов., з якого зізджав для забави. Відвезли його до шпиталю.

— **Бомба в Калуші.** Власник склепу в Калуші, Бернар Фукс, дістав перед кількома днями лист, в якому анонімний автор зажадав зложити у вказаному місці 1000 зол. під загрозою „неприємних наслідків“. Одначе Фукс злегковажив це письмо і не повідомив навіть поліції. Тоді хтось підкинув до його склепу бомбу, яка не вибухла. Було в ній 100 гр. вибухового матеріялу, амоніту, що походив з місцевого складу спілки „Тесп“. Справою занялася поліція.

— **Краєва хроніка.** Станиславівський суд розглядав справу отинійських купців Давида Ноля та Йос. Шерцера, які доробилися великого майна на торговлі немонопольн сіллю та тютюном. Обох суд засудив на 34.000 зол. кари і по місяцеві арешту. Шерцер перед розправою втік до Німеччини. — Коломийський суд засудив інструктора Звйонзку Стшелецького Петра Ґавдаша з Кипяча на рік вязниці з припиненням, тому що через його недбальство якийсь Франчак убив із кріса свого товариша Тимона. — Хлопець невідомого назвища, що їхав на даху зал. вагону без білету, вдарив головою об поруччя мосту в Ходорові. В безнадійному стані відвезли його до шпиталю. — В Гусятині знайшли вбиту 68-літню Антонину Желіховську, жінку господаря Василя. Познаки звертаються проти чоловіка, якого й арештовано. — У Грабівці пов. Надвірна бандити напали на дім Петра Матковського і вкрали йому 1000 зол.

— **Великі пожежі на Волині.** В Цубищах пов. Луцьк згоріло 17 мешкальних домів і 35 стоділ зі збіжевими зборами. В Бочаниці пов. Здолбунів пішло з димом 18 мешкальних домів і 30 господарських будинків.

— **Небезпечний когут.** На подвірі одного дому в Лодзі бавився півторалітній син Евгена Вайнерта з курми. Роздрочений когут кинувся на хлопця і дзьобнув його в око. На крик дитини надбігли родичі і покликали ратункове поготівля. Лікар ствердив, що дитині виплило око і велів відставити її до шпиталю.

— **12 трупів під підлогою.** В Ясах направляв столяр в одному мешканні підлогу і відкрив під нею 12 перегнилих людських трупів. Слідство викрило, що в цьому домі жив голосний бандит Ткачук, якого й арештовано. Бандит признався, що він при помочі одної гарної жінки заманював до свого мешкання мужчин, яких убивав, ограблював і закопував під підлогу, обливши формаліною. Тим способом згинуло з його рук кільканацять мужчин. Арештований не хоче покищо зрадити імени своєї спільнички. Тимчасом поліція старається викрити імена вбитих мужчин.

— **Спосіб на трійливі ґази.** Німеччина закуповує в Туреччині великі скількости сушених овочів, особливо мигдалів, горіхів, бросквинь а навіть кістки з бросквинь і мигдалів. З тих овочів виробляють продукти, що роблять нешкідливими трійливі ґази. Так бодай повідомляє італійська преса.

— **Кампанія проти гріху.** Армія Спасення дістала від свого команданта з Льондону, панни Евангелини Бут, приказ розпочати кампанію проти гріху. Кампанія триватиме до кінця грудня 1936 р. під гаслом: „Світ для Бога: Маніфест, що проголошує новий похід проти сили гріху по цілому світі“. Такі гріхи мають бути поборювані в тому часі: лакімство, гіпокризія, неморальність, картярство та газардові гри, богохульство, злоба, ненависть, убивство, злодійство, брехливість, зависть, трусливість, мода; гордість, зарозумілість, самолюбство. Кампанія має бути переведена для „слави божої і ратунку грішників“, як сказано в маніфесті

— **Французький словар готовий по 50 літах праці.** З Парижа повідомляють про викінчення праці над виданням словника французької мови заходом Французької Академії. В 1635 р. засновано цю академію якраз для видання словника. Перше його видання появилося в 1694 р., опісля було 6 видань, а в листопаді 1881 р. академія рішила приступити до нового видання. Вчора було останнє голосування Французької Академії і вона приняла останню редакцію словника, що тепер піде до друку.

— **30 осіб згоріло живцем.** Біля міста Фридек на Моравії вибухла велика пожежа в стодолі, де ночувало багато бездомних людей. З причини великої жари пожежна сторожа не могла вгасити вогню і старалася тільки його примінити. Тимчасом у вогні знайшло смерть багато осіб, яких могло бути до 30. Свідчать про це недопалені кістяки, знайдені серед згарищ. В часі пожежі було чути в стодолі страшний крик. Нещасні кричали за ратунком, який був неможливий. Між жертвами були також жінки.

— **Прогуляв кількадесять тисяч.** В червні ц. р. вкрадено братам Юді і Ліпі Кімлям у Галичі касетку з 60 тисячами зол. Довгий час поліція не могла попасти на слід злодія, аж недавно він сам зрадився. До міста Келець приїхав з Кракова панок, що подав себе за інжиніра Коловроткевича з Лодзі і почав бавитися в товаристві якоїсь ясноволосої дами. Розбивався ночами по люксусових ресторанах і шастав грішми на всі боки. Платив за забави нераз по кілька тисяч, даючи обслузі по 100 зол. на пиво. Шоферові М Требіцькому, що їздив з ним часто на гулянки, справив весілля на 30 осіб і заплатив за страви і напої, замовлені в першорядному ресторані 3.000 зол. В Кельцях він познайомився з молодою красунею Станиславою Войцеховською, обіцяв з нею оженитися і забрав її на село, щоб купити їй фільварок. Тут справив бенкет на цілу околицю і перевіз усіх гостей до Люблина, де продовжував свою гульню. Тимчасом на розбаленого „інжиніра“, що розкидав гроші як божевільний, звернула увагу поліція й арештувала ціле товариство, як виходило з ресторану. Після переслухання арештованих звільнено, з виїмком „інжиніра“ та його нареченої, у яких знайшли 22.000 зол. і 994 долярів. „Інжинір“ признався в часі слідства до крадежі грошей у Кімлів і заявив, що називається Ґрач. Мешкав постійно в Галичі і був мулярем.

— **Европейці в абісинській армії.** Група бельгійських старшин розпочала, як повідомляє італійська преса, вже службу в абісинській армії. Абісинський уряд зробив з ними умову на два роки. Капітан буде діставати 15.000 бельгійських франків (3.375 зол.) місячно, поручник 10.000 фр. Плата майорів і полковників значно вища. Всіх законтрактованих старшин обезпечено на життя. Абісинський уряд зобовязався виплачувати родині кожного бельгійського старшини на випадок його смерти в часі війни відшкодування найменше в сумі пів міліона франків (122.500 зол.). Законтрактовані старшини одержали згори 6-місячну плату. Як відомо, команда італійської армії оголосила, що кожний европеєць зловлений в рядах абісинської армії, буде розстріляний.

— **Ріжні вістки.** В південній Бесарабії розмножилися сильно заяці й нищать не тільки поля, але всяку городовину. Наказано масові полювання. — На лісних робітників біля Пленіти в Румунії напали три орли й тяжко їх покалічили. Одного орла вдалося вбити. — До почтового уряду в Лінцу прийшло 30 пакетів, адресованих до ріжних урядових осіб. В пакетах викрито пекольні машини, з яких одна вибухла, ранячи почтового урядовця.

✝ ПОСМЕРТН ЗГАДКИ.

Розалія з Пассиновичів **Леонтовичева,** вдова по о. Теодорі, гр.-кат. пароху Зашкова, принявши Найсвятіші Тайни, померла в Кобаках в 72 році життя.

Похорон її до родинної гробниці в Кобаках відбувся 16 вересня ц. р.

Вічная їй память!

З кіна.

КІНО „АТЛЯНТІК": „БОРЮСЯ ЗА ЖИТТЯ".

Головний артист, що грає в цій фільмі Павло Муні, зєднав собі небувалий успіх у фільмі „Я — збіглець". Фільма була добра і гра артиста — непересічна. Тепер бачимо його вдруге. Можна було сподіватись, що сценарій підберуть підхожий до таланту цього шерсткого, брутального артиста. Тимчасом бачимо зовсім банальну історію про те, як завзятий і талановитий еспанський молодець у прикордонній мексиканськo-каліфорнійській смузі підготовляється до карієри адвоката. Темперамент його стає причиною того, що вже на першій розправі нагадує він більше палияче на першій розправі нагадує він більше паливоду, як правника. Щойно від цього моменту починається його друга карієра — авантюриста. Школа гри Муні та його темпераменту; кілька любовних і кримінальних сцен, довгих, нудних і также без провідної думки. Партнерка Муні — солодкава Бет Дейвіс.

КІНО „МАРУСЕНЬКА": „ЛЮДИНА-ВОВК".

Реклямують цю фільму буцім-то вона цікавіша за відому песу „Д-р Джекиль і Мр. Гайд" та жахливіша за „Франкенштайна". До речі це майже повторення першої фільми із більшими або меншими ріжницями і колиб не обставина, що обі фільми реалізувало одно й те саме виробництво, можнаб говорити про плягіят. Дія йде весь час в Льондоні за винятком кількох перших сцен, які відбуваються буцім то в Тибеті. Довідуємось про якусь нову — дійсну чи недійсну — недугу — лікантропію, якою заражуються ті, що їх вкусила людина-вовк. Недуга проявляється в тому, що коли є повня місяця, тоді людина стає вовком і мусить ставати душегубом. Одиноким ліком на недугу є квіт маріфазн, який цвите тільки у повні місяця. Фільма має багато емоційних моментів і ті, що шукають сильних вражінь, можуть мати насолоду.

У надатку колірова комедія Діснея про країну цукорків

ДИВОГЛЯДИ.

ЛАВРЕАТ МОРАЛЬНОСТИ.

На останньому засіданні Академії Наук секції „Наук Моральних і Політичних" у Парижі 4 члени цієї секції (замісць 8-ох) розглядали дуже неприємну справу. Хтось злобний прислав їм число часопису з таким змістом: „Жандармерія в Сен-Жермен де Плен арештувала селянина Йосифа Пті, 45 літ, батька 11 дітей, обвинуваченого в тім, що знасилував свою 14 літню доньку. Злочинець дістав кілька літ тому як нагороду моральности 10.000 фр." Академики довго радили над цим фактом і прийшли до Соломонового висновку: Пан Пті дістав нагороду за свою моральну поведінку до 1927. р. і ніхто не міг тоді передбачити, як буде він поводитись пізніше.

МЕКСИКАНСЬКА ЗАБАВА.

У Мексику урядовець різниці Фелікс Раміред і пять його приятелів випили основно в кавярні і заграли в покера. Найбільше пяний запропонував таке: хто програє, той стане у дверях і вбе першого гостя, що схоче ввійти. Всі згодились захоплені. Раміред програв і застрілив першого, що появився на порозі. Задоволений замовив лікер для всіх, після цього дав себе арештувати.

МАЙНО НА ДОРОЗІ

Біля австрійського міста Фрайштадт на шляху Лінц—Зуммерон, один робітник найшов майно цікавим способом. Коли копав він рів, до нього скотилось автове колесо. Авто мчалось по дорозі і люди в ньому не чули його криків, що згубили колесо. Коли робітник хотів колессо рушити з місця, переконався, що воно страшенно тяжке. У Фрайштадті відорвав шину зверха і найшов срібні монети на 18.000 фр. Везли ці гроші за границю якісь ошуканці контрабандою, не знаючи навіть, що згубили їх по дорозі.

Ширіть наш часопис!

ВІДГУКИ ДНЯ.

Морока з титулами.

Кричимо на передвоєнну Росію і це і те, а все таки дещо доброго там було. Поминаю ікру, „миколаївку", чай і шкіри — добрий був спосіб титулятури.

Збереться девебудь товариство познайомляться люди між собою — і вже тільки: Михаіл Александровіч, Созонт Ксенофонтовіч, чи який там інший Акакій Акакієвіч.

Трудність була хіба в тім, щоби запамятати собі „отчество" — решта вже йшла як по маслі. І так ціле життя і байдуже, чи той Созонт Ксенофонтовіч був мільонер, чи радник, чи директор, чи взагалі нічим не був.

Скільки незручности, скільки помилок і... образ оминали люди, маючи такий добрий та практичний звичай.

Приходили до нас ізза Збруча шкіри, чай, тютюн, свого часу в більшій скількости ікра, а той добрий звичай не переліз.

Через те й досі мали ми не малий клопіт з титулами, а на будуче ще більший будемо мати.

Був собі, наприклад, інженір. Знали його люди і титулували так. Аж став він директором і люди поділились на двоє — одні: пане директор, другі: пане інженір. Одного дня інженір-директор здав докторат. Тоді люди поділились на троє. Б, але ще одного дня інженір-директор-доктор став послом і пять літ обертався на: пане посол. А тепер став сенатором.

Прийшов нині у редакцію один наддніпрянець направду загрижений і питає:

— Скажіть, на милий Біг, як його титулувати, щоб не образити?

— „Пане добродію" — радить котрийсь із товаришів.

— Добре вам казати. В Галичині слово: добродій так начебто обидливе. Приходжу недавно до одної нашої інституції, мав справу до урядовця. Пане добродію — починаю... „Я не жаден добродій!" — одрізує добродій. Пане директор — підвищую... „Я не є ніякий директор!" Що — думаю — з ним робить. Пане урядовець — кажу врешті. Ех, подивився на мене... Ішбо аж моторошно стало. Але вже нічого не сказав, а я й досі не знаю як його треба було титулувати. Може начальник може референт, може інспектор?!...

Отак бількається наддніпрянець, а ми йому нічого й порадити не могли, бо самі не все добре трапляємо. Одно знаємо напевно: коли людина раз була послом, директором, редактором, інспектором, чи іншим начальником, то вже можна його так до смерти кликати, хочби тим уже сорок літ не був.

Але людей з більшою скількістю титулів таки й ми, галичани, не знаємо, як величати. Через те загикуємось і через те часто забуваємо язик в роті.

— Пане... директор, я просив би, щоби ван... доктор були такі добрі і коли то пану... послові не робить труднощів...

Тут достойник хмарить чоло, а ви й розгубились.

— Може невідповідно затитулував? — мигає вам у думці.

Так воно і є. Заки зайшли до нього, ви повинні були довідатись, що вчора вибрали його на голову надзірної ради.

І ви повинні були зразу.

— Пане президенте, я просив би...

Галактіон Чінка.

СПОРТ.

ЛЕГКОАТЛЕТИЧНІ ЗМАГАННЯ.

Плай — Сокіл-Батько 87:110.

І. Дружинові легкоатлетичні змагання в історії українського спорту відбулися в четвер, 19. ц. м., на пл. Сокола-Батька. Не зважаючи на цілоденний дощ і мокру біжню змагання почалися точно в 16-ій годині. Обі дружини стануди проти себе, і п. Жарський від Старшини С.-Б. короткими словами повитав плаївців, передаючи їм прапорець; підчас передачі соколи крикнули тричі „Гаразд". У відповідь п. Рак, голова с. с. „Плай", поля кував соколам за цю першу імпрезу, вручаючи їм теж прапорець, на що плаївці крикнули грімко „Слава".

На старт **100 м.** Біжня мокра і ховзька. Проте 1) Вальчик (С-Б) осягає час 12.3, 2) і 3) Галькевич (С-Б) і Варцаба (П) по 12.5, Залізняк (П), Хамула (П) і Билень І (С-Б) по 13 сек. Точкування **20:9** для С.-Б.

Стусан кулею: 1) Круль (С-Б) 11,47 м., 2) Семків (С-Б) 10.36.5 м., 3) Гойванович (С-Б) 9.44 м., 4) Стефанівський II (П) 8.28.5 м., 5) Полюга (П) 8.22 м., 6) Домбровський (П). Сокіл-Батько веде **46:12.**

У скоці вдовжінь: 1) Вальчик (С-Б) осягає 5.49 м., 2) Бойцун (П) 5,30 м., 3) і 4) Козачок і Ґавур І. (С-Б) по 5.26 м., 5) Варцаба (П) 5.18 м., 6) Хамула (П). Ґавур і Хамула, видно не тренують, бо вийшли блідо.

Олімпійські гінці: На 800 м. вибігають Варцаба і Залізняк (П) та Кулечко і Билень II (С-Б) разом. Одначе по першому окруженні оба перші сильно віддалюються. Кулечко ще „тисне", а Билень „спух", ледви ногами волікче. На зміну прибігають оба плаївці разом, віддалені від кулечка понад 100 м. Це запевнює їм оба перші місця. На 400 м. старається дігнати плаївців Лідчин (С-Б), і хоч біжить прекрасно, здобуває ледви 30—40 м. на своїх партнерах. На 200 м. Козачок старається теж здобути пару метрів, що й удається, так, що останній Вальчик є віддалений від першого і другого на 20 м. С-Б. І. дискваліфіковано за випущення палочки підчас передачі. Вислід: 1) Плай І 3.57,5. 2) Плай II, 3) С-Б II. Сокіл-Батько далі веде **76:63.**

В меті диском: 1) Семків (С-Б) 33.70 м., 2) Круль (С-Б) 31.96 м., 3) Билень І (С-Б) 29.33.5 м., 4) Хамула (П) 26,96 м., 5) Домбровський (П) 23.70 м., 6) Падох (П). Сокіл-Батько веде **102:66.**

І остання конкуренція того дня — **біг 5000 м.** 1) Варцаба (П) 20.47, 2) Сітницький І (П) 20.48, 3) Тиховський II (С-Б) 21.02,3, 4) Тиховський І (С-Б), 5) Билень II (С-Б), 6) Стефанівський II (П).

По цій конкуренції веде першого дня змагань Сокіл-Батько — **110 т.**, Плай — **87 т.**

Продовження і закінчення змагань у пятницю 20. IX. ц. р. від год. 16. до 18. на пл. С-Б

ПЛИВАКИ, ПОЗІР!

Пригадуємо, що тренінги пливацької секції К. Л. К. відбуваються постійно в понеділки й четверги кожного тижня від год. 18.45 до 19.45. Білети в ціні по 50 сот. набувати в ЕКО, Сикстуська ч. 29.

Нові книжки й журнали.

КНИЖКИ.

УКРАЇНСЬКІ ПРОФЕСІОНАЛІСТИ В АМЕРИЦІ І В КАНАДІ 1935. Віннiпег 1935, стор. 112, формат вісімки

ЗВІДОМЛЕННЯ Виділу „Кружка Родичів" при державній гімназії з українською мовою навчання в Перемишлі за шк. рік 1934-35. Перемишль 1935, стор. 76, формат вел. вісімки. В тексті численні ілюстрації.

КАЛЕНДАР УКРАЇНСЬКИЙ ІНВАЛІД на 1936 рік. Накладом Українського Т-ва Допомоги Інвалідам. Львів 1935. Стор. 160, ф. 8°.

ЖУРНАЛИ:

РІДНА ШКОЛА, ілюстрований часопис для всіх. — Львів 15. вересня 1935. Р. IV. Ч. 18. Зміст: Іван Герасимович: Як працює дорібст Рідної Школи. — Ольга Одинчикінська: Бідна Таня. — Перепони у заснованні дитячих садків Р. Ш. — Чим удержується Рідна Школа? — Степан Конрад: На заточенні. — Новий Повітовий Союз Кружків Р. Ш. — † Олекса Новаківський. — Д-р В. Метельський: Мегаломанія. — Українська школа у Варшаві. — Лев Ясінчук: Велике культурне діло. — Теофіль Коструба: Університетські проекти у Сх. Україні в 2 пол. XVIII й на поч. XIX ст. — Д. К.: Австрійські шкільні приписи зперед 100 літ. — Г. Гордієнко: Діти одного села на Закарпатті. — З життя Рідної Школи. — Ріжні вісти.

УКРАЇНСЬКИЙ СОКІЛ, часопис Союзу Українського Сокільства за кордоном. Рік II., ч. 7 (13). Прага, вересень 1935.

Театри.

Великий Міський Театр.

Субота, 21. IX. год. 8. веч. Аб. 1. „Музика на вулиці“, муз. комедія.

Неділя, 22. IX. год. 3.30, ціни найнижчі, „Авантюра в раю“; год. 8. веч. „Музика на вулиці“.

Театр Ріжнородностей.

Субота. 21. IX. год. 8. веч. Відчит Михайла Хороманського.

Концерти Марії Сокіл на „Р. Ш.“

Снятин 22. IX.
Бучач 24. IX.
Чортків 25. IX.
Радехів 6. X.

Кіна.

АДРІЯ: „Син Конґ-Конґа“ „Лови на тигра“.
АПОЛЬО: „Золото“ (з Бриґідою Гельм).
АТЛЯНТИК: „Борюся за життя“ (Павло Муні).
ВАНДА: „Федора“, „Рено-Сатан“.
ГРАЖИНА: „Кіт і скрипка“.
КАСІНО: „Секвоя“.
КОЛІСЕЙ: Нечинне.
КОПЕРНИК: „Мала неня“ (з Франціскою Ґаль).
МАРУСЕНЬКА: „Людина-вовк“.
МІРАЖ: „Мікі Мавс у гостях Фліпа та Фляпа“, „Зводниця“.
МУЗА: „Мужчини в небезпечному віці“, „Шукачки золота“.
ПАКС: „Донован“ і додатки.
ПАЛЯС: „Леґіон безбожних“.
ПАН: „Петербурські ночі“, „Навіщо враповати“ (Льорель і Гарді).
РАЙ: „Капітан Коркоран“ (Вл. Бурін).
СВІТ: „Для тебе співаю“ (з Кепурою).
СОНЦЕ: „Дика дівчина“, „Місто під терором“.
СТИЛЕВЕ: „Провокатор Азев“ і ревія
УТІХА: „Поїзд-примара“ та ревія.
ХИМЕРА: „Каранга“.

Закордонне радіо.

Субота, 21. вересня 1935.

Відень (506,8) 20.15 Вес. вечір, 22.10 Нові австр. пісні, **Братислава** (298,8) 20.15 „Де співае соловейко“ оп. Легара, **Брно** (325,4) 18.45 Опереткові арії, 19.45 Вок. квартет, **Прага** (470,2) 16.30 Легка музика, 18.20 Триста літ форт. музики, **Париж** (1648) 12.15 Концерт, 20.45 „Ле сір де Верґі“ ком. опера Терасєя (фрагм.), 22.50 Легка й танк. музика, **Білгород** (437,3) 17.00 Пісоньки, 20.00 „Чар вальса“ оп. О. Штравса, **Берлін** (356,7) 14.15 Вес. мельодії, 18.10 Словно-муз. авдиція осіння, 19.00 Солісти, 20.10 Вес. програма, 22.30 Вес. концерт (спів, муз.), **Кеніґсвустерґавзен** (1571) 14.00 Музика, 22.30 Музика, спів, **Кельн** (455,9) 20.10 Вечір Й. Штравса (спів, музика), **Ляйпціґ** (382,2) 18.35 Комп. концерт Німана, **Мінхен** (405,4) 15.15 Шуманові пісні, 16.30 Форт. ресітадь, 19.05 Камер. концерт, **Будапешт** (549,5) 17.20 Циг. музика, 22.35 Концерт, **Міляно** (221,2) 13.05 Тріо, 21.30 Симф. концерт, **Рим** (420,8) 13.05 Легка музика, 20.40 Вечір опер.

Модерні приймачі на батерію,

що вдень відбирають Льондон, Париж, Рим і т. д., а вночі Америку виробляє одинока фірма в краю:

Радіотехнічні заведення

„EKRAVOX“

269 4-10 Львів, Академічна 11.

Львівське радіо.

Субота, 21. вересня 1935.

6.30 Ранішня авдиція, 7.55 Трохи інформацій, 8.00 Для шкіл, 11.57 Сигнал часу, 12.03 Полудн. денник, 12.15 Концерт орх., 13.25 Для жінок, 13.30 Найгарніша гр. пл., 14.30 Комічна опера з гр. пл., 15.00 Із спогадів Войт. Косака, 15.15 Біржа, 15.25 Польська морська торговля, 15.30 Концерт, 16.00 Лекція фр. мови, 16.15 Твори на фортепіян, 16.30 Техн. скринька, 16.45 Вся Польща співає, 17.00 Приріст населення та справа сусп. доходу, 17.15 Новини з гр. пл., 17.45 Світ наших звірів, 17.50 Дороговкази, 18.00 Для ст. дітей: Антена в коршмі „Рим“, 18.30 Огляд видавництв, 18.40 Сільва рерум, 18.45 Пісоньки з гр. пл., 19.00 Львівські пивосеї для дітей, 19.20 Реклям. концерт, 19.32 Комунікати, 19.35, 19.40 Спорт. вістки, 19.50 Акт. гутірка, 20.00 Концерт орх., 20.45 Веч. денник, 20.55 Із суч. Польщі, 21.00 Краса рідної мови, 21.30 Вес. Сирена, 22.00 Концерт орх., 23.05 Танк. музика.

Неділя, 22. вересня 1935.

9.00 Ранішня авд., 10. Богослужения: музика з гр. пл., 11.57 Сигнал часу, 12.03 Театр. огляд, 12.15 Муз. поранок, 14.00 Рецитація прози, 14.20 Легка музика з гр. пл., 15.00 Лісова скринька, 15.15 Нар. музика з гр. пл., 15.25 Огляд ринків рільних продуктів; сільська авдиція „На ґрунті“, 16.00 Для ст. дітей: „Як учився Стівенсон“ діяльог Бр. Герца, 16.15 Квартетові мініятури, 16.45 Концерт міш. хору, 17. Танк. музика, 17.40 Муз. авд., 18.00 Форт. ресітадь, 18.30 Театр Уяви: „Дивний сон пана Луки“ на осн. Б. Пруса, 19.10 Реклям. концерт, 19.25 Спорт. вістки, 19.30 Арґентинські танґа з гр. пл., 19.45 Що читати — літературні новини, 20.00 Концерт симф. орхестри, спів (Софія Федичковська), 20.45 Виїмки творів Пілсудського, 20.50 Веч. денник, 21.00 На веселій льв. хвилі, 21.30 У славянських спартан, 21.45, 21.46 Спорт. вістки, 2.00, 23.05 Музика з гр. пл.

Понеділок 23. вересня 1935.

6.30 Ранішня авдиція, 7.55 Трохи інформацій, 8.00 Для шкіл, 11.57 Сигнал часу, 12.03 Полудн. денник, 12.15 Концерт камер. орх., 13.25 Хвилина для жінок, 13.30 Легка музика з гр. пл., 15.15 Біржа, 15.25 Експорт, 15.30 Легка музика, 16.00 Лекція німецької мови, 16.15 Французька пісонька з гр. пл., 16.45 Вакаційний біланс — скеч 17.00 Естетичне уладження нутра, 17.15 Хвилина поезії, 17.20 Квінтет на флет. обой. кларнет, вальдгорн і фагот, 17.50 Мандрівка по кімнаті, 18.00 Американські пісні в супр. форт., 18.30 Листи від дітей, 18.40 Сільва рерум, мист. життя, 18.45 Муз. романтики з гр. пл., 19.00 Містечко Косів і околиці, 19.20 Реклям. концерт, 19.35, 19.40 Спорт. вістки, 19.50 Актуальна гутірка, 20.00 Легка музика, 20.45 Веч. денник, 20.55 Із сучасної Польщі, 21.00 Форт. ресітадь, 21.30 Літ. вечір присвячений Юр. Жулавському, 22.00 Симф. концерт, скрипка, 23.05 Легка музика з гр. пл.

БІРЖА.

ГРОШІ.

Долар у Львові у приватних оборотах 5.29—5.32 зол.

Нім. марка 1·55—1·60, фр. франки 34·85—35·00, шв. франки 172·50—173·00, фунти стерлінґи 26·15—26·25, австр. шілінґи 90·50 — 102, чеські корони 20·50—21·50, рум. леї 28·50—30·50, ліри 37·00—40·00.

ЗБІЖЕ.

Ціни парітас Підволочиська льоко Львів

	від до	від до
Овес з 1935 р.	13.50—14.00	

Інші курси незмінені.

ЦІНИ „МАСЛОСОЮЗУ“.

„Маслосоюз“ повідомляє, що в дні 20-го вересня ц. р. кооперативам платив за: льоко Львів.

1 кг. масла десерового бльокового без опакування . .	2·70 зол
1 кг. масла десерового в бочках враз з опакуванням	2.74·50 „
1 кг. масла дес. експорт. враз з експортовим опакуванням дає зачет по . . .	2·80 „
1 л. молока	0·13 „
1 л. сметани	0·60 „
1 к. яєць	3·40—3·45 „

Пастеризоване молоко з доставою до дому у Львові 1 літра 22 сот.

Тенденція на масло звишкова, на молоко і сметану слаба, на яйця сильна.

Маслосоюз повідомляє, що від 20. IX. п. р. платить своїм доставцям за 1 кг живої ваги птиці льоко подвіря птахомясарні „М. С.“ у Львові, (вул. Деперта ч. 4):

Курята від 80 дкг.	за 1 кг.	0·80 зол.
Мол. однор. кури I. кл.	„	0·90 „

Птицю приймає в кількости визначеного приділу для кожного свого доставця.

Подяка.

20. VII. п. р. помер наш найдорожчий Батько бл. п. **Ів. Стронський.** Зі щирого серця дякуємо всім, які старалися нас потішити в тяжкому горі особисто чи письменно.

Дякуємо о. кан. Кишакевичеві, о. Дзвонкові, о. дек. Пилипцеві, о. Ганасові, о. Васиківу та о. Воронюкові за відправи похоронних обрядів. Дякуємо Головному Виділові та Делеґаціям поодиноких Окружних Відділів т-ва „Взаїмна Поміч Укр. Вчительства“, які численною участю віддали останню прислугу Покійникові. Зокрема дякуємо о. дек. Пилипцеві, Товаришам Покійного Вп. п. Лидикові та Ющишинові, Д-рові Біликові та п. Міськові, делеґатові орґанізацій у Пикуловичах та ученикові Покійного за зворушливі промови в часі похоронів.

Щиро дякуємо Луговикам, Громадянству Збоїск, Пикулович та Львова за численну участь.

Всім, що зложили вінки і цвіти на домовину, зокрема Вп. Панству Тараньким, сердечне Спасибі — **Діти.** 394

ПОДЯКА.

Ростислава з Лотоцьких Миколаєвичева упокоїлась в Бозі дня 9. IX. По її похоронах почуваємось до обовязку подякувати тут щиро всім, що віддали останню прислугу покійній. Дякуємо В. П Духовенству, паням, місцевому хорові, чит. „Просвіти“. Нехай всещедрий Бог заплатить Вам усім за це стократно. Від нас прийміть щире Спасибі. — **Люба Миколаєвич, дочка і рідня.** 385

ОПОВІСТКИ.

Звичайні Загальні Збори Кружка „Рідної Школи“ ім. Князя Льва на Личакові відбудуться 29. вересня 1935 в год. 5-тій вечір в домівці школи при вул. Крупярській ч. 15. зі звичайним порядком нарад. — **Старшина Кружка Рідної Школи ім. Князя Льва у Львові на Личакові.** 397

Найсмачніший корм для

хворих і здорових, а при тому дешевий — це бита домашня птиця з мясарні „Маслосоюзу“. Порівняйте ціни інших родів мяса з цінами битої птиці „Маслосоюзу“, а певне прийдете до переконання, що під цю пору найкорисніше купувати мясо добірної битої птиці, яку догодовується в курниках „Маслосоюзу“ молоком і мукою. Просимо без зобовязання переконатися про низькі ціни та оглянути наш товар у крамниці при вул. Косцюшка ч. 1 а. 1—2

З „Народньої Гостинниці“. Надзвичайний Загальний Збір „Народньої Гостинниці“, кооп. стов. з обм. порукою у Львові, відбудеться (в четвер) 26. вересня 1935 р. в год. 6-тій вечір у власній домівці при вул. Косцюшка ч. 1. На порядку нарад: Зміна §-у 3-го статуту (відповідно до вимоги Окружного Суду як реєстрованого у Львові). За Надзірну Раду: **Ярослав Колтунюк**, предсідник, **д-р Стефан Біляк, секретар.** 391

Загальні Збори Кружка Р. Школо ім. Ганни Барвінок відбудуться **28. вересня 1935** (субота) в год. 5. ввечір зі звичайним порядком нарад у домівці при вул. Мохнацького 12. На випадок браку відповідного числа членів Збори відбудуться годину пізніше при кожній кількости членів. **Старшина.** 393

Загальні Збори Кружка „Рідної Школи“ У. П. Т. в Тернополі відбудуться 29. вересня 1936 в год. 4. пополудне, а на випадок браку комплету в год. 4.30 пополудне в домівці „Української Бесіди“ в Тернополі. **Старшина Кружка.** 390

Загальні Збори Кружка „Р. Ш.“ ім. Т. Шевченка відбудуться 29. IX. 1935 в 17. год. в домівці школи при вул. Супінського ч. 23. Коли би на ту годину не було потрібного комплету, Збори відбудуться там в 18. год. без огляду на число приявних членів. **Старшина Кружка.** 392

На Рідну Школу зложив Хв. „Союз Українок“ в Підгайцях 11 зол. замісць прощання п. Сороковської. 399

ДРІБНІ ОГОЛОШЕННЯ

ФУТРА виконує дешево й солідно Евген Говикович, Львів, вул. Домініканська ч. 4. 123 35-90

„ТЕ-КА“ Львів, Руська 16, I. виконує найелеґантніші мужеські одяги, загортки, футра і студентські однострої. 271 18-30

Продам новий дім. мурований, 6 убікацій з приналежностями, електрика, вільні літа. Позичка 6.000 зол. в Б. Г. К. Калагур Михайло. Перша бічна Пасічної, останній дім на право. 367 3-3

Фортепіян короткий, чорний, крижовий, оказійно продам: Колеша, Сикстуська десять. 364 2-3

Купно годинника є справою довіря Дешево купите добрий годинник у славнозвісній пятьдесятьлітній католицькій фірмі **Іван Зельтенрайх,** Львів, Марійська пл. 5 82 18—?

Фортепіяни, піяніна, продажа. наєм, купно, Марецький, Львів, Баторія 7. 245 11-13

Корсети вибагливі, безпосередньо з виробні Собіського 4 найдешевші. 12/92 5-10

Покій, кухня, сонячні. сухі, теплі, сутерини, для бездітних службовиків від 1 X. 1935 до винайму Набеляка 26 а. 2-3

Underwood-Remington — бюрові машини дешево продасть — Колеша, Сикстуська 10. 364 2-2

Цибульки гіяцентів і тульпанів поручає склад насіння Антона Кліновича, Львів, Клементини Танської 1, напроти каварні Жоржа. 363

Робочі вбрання, охоронні плащі, комбінезони, пільотки, вітрівки, кльотові шкільні плащики, студентські однострої, поручає по фабричних цінах: Вирібня "Палюх". Львів, Гетьманська 22, побіч Промислового Музею. 323

Мотоциклі, самоходи, купно, продажа, коміс, заміна, Автоспорт, Львів, Словацького. 9/92 а 2-2

Направа вічних пер „Прецизія“, Рутовського 12, Ринок 29. 196 10—10

Прийму панночку на станцію. Піяніно до вжитку. Гриньовська, Львів, Жовківська 87/I. напроти Підзамча. 389 1-3

Куплю дім з городом у Самборі безпосередньо. Попадюк, Кросно. 396 1-2

Фармацевтка шукає праці у фабриці аптиці. Під „50 зол. місячно“ до „Діла“ 388

Шукаю умебльованої кімнати. Зголошення до „Діла“ під „Спокій“. 398

Покій винайму Каденька 4. II. 400 1-2

ОГОЛОШЕННЯ.

Лікар-Дентист

ІРИНА АНТОНОВИЧ

відчинила власну ординацію

у Львові

при вул. Льва Сапіги 21 м. 5.

і приймає щодня від год. 9—1 і 3—? 387 [illegible]

Хто має Народову Позичку?

Приймаємо

її в повній вартости при закупні **МЕБЛІВ** на сплати

Меблевий Дім

ДОРОТЕУМ

Львів, Браєрівська 3.

Золото, срібло, брилянти, годинники поручає дешево

Вл. Бушек Львів, Академічна [illegible]

тел. 218-49, власні робітні. 193 [illegible]

Залізні металеві ліжка, похоронні, пенсіонатові, дитячі ліжочка, найлучші, найдешевші. И. Пронко й Син, Личаківська 4. Тел. 274-80. Фабрика: Львів, Терцярська 10, Т. 215-?? 338 4-11

ГОДИННИКАР:

Золото, золоті зуби, срібло

купує платить найвищі ціни

Фірма ШТААНБАХ, Баторія 28.

Солідна дешева направа годинників. 274 9-10

Елеґантно й дешево, виконує за найновішими взорами мужеську гардеробу, як вбрання, пальта, раґляни, футра і т. п. з власних і поручених матеріялів.

Першорядна робітня кравецька

ІВАНА КЛЮКА

ЛЬВІВ, вул. Кльоновича 3 (бічна Кохановського). 356

ПІЯНІНА

Першорядні по знижених цінах на догідних умовинах.

Купно, продажа, заміна оказійних інструментів.

НОВАЦЬКИЙ

10/92 а Пілсудського 17 3-28

Український годинникар П. Карпишин

у Львові, вул. Домініканська 7, направляє годинники і біжутерію дешево і солідно. 331

ДІМ ШТУКИ

А. ВІСЬНЕВСЬКИЙ

Фредри 1. Тел. 264-71

Оказійно: Античні і новочасні меблі перські дивани, образи відомих малярів. Шкіряні клюби, Бюрові меблі, панцирна каса. Комбіновані кімнати. Тапчани. Віденська їдальня. Магонєвий сальон. Мужеський кабінет. Порцеляна, бронзи, макати. 231 5-10

Друки на часі!!!

У звязку з уруховленням автоматичної телефонічної централі, можна закупити у нас таку вивіску:

„Телефону вживати тільки у справах урядових! Приватні розмови дозволені за оплатою 10 сот.“

Ціна вивіски на картоні **20 сотиків.**

Адміністрація „Діла“, Львів, Ринок 10.

За редакцію відповідає Олександер Костик. Видає Видавнича Спілка „Діло“. З друкарні Вид. Спілки „Діло“. Львів, Ринок 10